

ko je opazil, da Karpus njegovo ženo s svojo ljubeznijo zasleduje. Iz ljubosuma ustrelil je Rusa; hotel je tudi svojo ženo usmrtiti, pa to so ljudje preprečili. Porotniki so spoznali Bakaya krivega uboja; bil je obsojen na eno leto ječe. Ustreljeni Rus Karpus bil je 29 let star in oženjen. Njegova žena živi v Petersburgu.

Smrtna obsodba.

Linz, februarja. „Linzer Tagespost“ poroča: Začetkom aprila p. l. bil je na južnem Tirolskem neki sedlar, rodom Italijan iz kraljevine, zaradi suma tatvine zaprt. Iz v njegovi posesti se nahajajočih pisem se je dalo izpoznati, da je tudi državi nevarne stvari v Italijo posredoval. Poizvedbe so dognale, da je stal v zvezi z nekim knjigovozom istega mišljenja, katerega je popisovala žandarmerija kot bujskača. Oba sta se imela pred deželnoobrambeno divizijsko sodnijo v Linzu zagovarjati. Knjigovez je bil zaradi zločina vohunstva, veleizdaje in žaljenja Veličanstva na smrt na vešalih obsojen, sedlar pa zaradi veleizdaje in podpiranja vojaškega zločina na 1 in pol leta težke, poostreje ječe obsojen.

Poskušeno podkupljenje.

Budimpešta, 23. februarja. Izidor Hermann ponudil je vojaški oblasti dobavo 100 tisoč nahrbtnikov (Rucksack). Ponudba je bila zaradi preslabega blaga odklonjena. Nato je poskusila Valerija Gencsy nekega višjega uradnika v honvedskem ministerstvu za objubo večje svote denarja podkupiti, da bi dotično dobavo vendar sprejel. Uradnik pa je stvar takoj sodniji naznanil. Valerija Gencsy je bila vsled tega obsojena na 8 mesecev ječe in 500 kron denarne globe.

Obsojeni špekulanti z žitom.

Lemberg, 22. februarja. List „Kuryer Lwowski“ poroča o celi vrsti večinoma židovskih špekulantov, ki so si znali prislepariti dovoljenje za nakup žita, katerega so potem v inozemstvo, seveda z velikanskim dobičkom prodajali. Špekulantovska ta banda obsega čez 30 mož. Dolej jih je 15 obsojenih v skupno denarno kazen 112.000 kron in sicer: 1. Aron Handwerker (10.000 kron globe), 2. Chaim Rosenzweig (5000 kron), 3. Elja Gelady (6000 kron), 4. Selig Jakubowicz (1200 kron), 5. Emanuel Edelman (10.000 kron), 6. Chune Cymberknopf mlajši (5000 kron), 7. Chune Cymberknopf starejši (20.000 kron), 8. Berek Hojnowicz (20.000 kron), 9. Emanuel Altmann (5000 kron), 10. Fischel Cymberknopf (2000 kron), 11. Schaja Herschlik Cymberknopf (2000 kron), 12. Schlomi Cymberknopf (5000 kron), 13. Abraham Dickermann (15.000 kron), 14. David Grohmann (20.000 kron), 15. Majer Cymberknopf (5000 kron). Lepa banda!

Naši junaki na bojišču.

I.

Sin nemškega cesarja rešil avstrijsko motorno baterijo.

Znani vojni poročevalec Paul Bethlen poroča iz vojnega tiskovnega stana z dne 12. februarja:

„Prav slučajno prišel sem k zanimivi možnarski bateriji. Ta spada med one topove, ki so se v svetovni vojni kot prvi javili in so preseletili Angleže in Francoze. Začasa ofenzivne vojne na zapadni fronti je bila ta baterija povsod tam, kjer so slavno prodiranje nemške armade ovirale trdnjave in utrdbe; večkrat je udrla vrata belgijskih in francoskih trdnjav brez pomoči nemških sesterskih baterij. Lüttich je bil že v nemških rokah, ko je dospela baterija na zapadno fronto. Prvi strel je oddala na trdnjavo Namur. Za forte de Dandoi in de Mezereces je zadostovalo nekaj zadetkov v polno, da je bil zlomljen brezupni odpor. Fort d' Etave je po prvem svarilnem strelu razobesil belo zastavo; četrte ure pred koncem po posredovalcih ponudnega roka pri Givetu je baterija zadnjikrat stopila v akcijo na francoskih tleh. Potem, 2.

septembra p. l., se je čez Sedan odpeljala k Mozi. Obleganje forta de Trojan je bilo še v teku, ko se je strašnem naporu Francozov posrečilo, da so s trinili tenko nemško črto pri Saint Renisu. Možnarska baterija se je zdaj nahajala med dvema frontama. Sovražnik se je dokopal že na 100 korakov do baterije, ko se za njo oglašali gromoviti „Hurrah“! Pruski kraljevi grenadirji so šli k naskoku, da rešijo baterijo. Krepiki oficir je stopal pred njimi, ne meneč se za dež krogelj, ki ga je sprejel. Glavni njegov klic je prevpil prasketanje pušk in bojni hrom: „Kraljevi grenadirji, cesarjev sin sam vas vodi k naskoku!“ Oficir je bil sin nemškega cesarja. Navdušenje je delalo čudeže. Nezadržljiv smek je porinil francoske vojne črte nazaj. Baterije pa so medtem hitro odmontirali in odpeljali na varno.

II.

Junaška koroška deželna bramba.

„Karnisch Julische Kriegszeitung“ piše:

Postojanka Italijanov ob griču Rombo n bila je naši hrabri koroški deželni brambi že dolgo trn v očesu. Vsled tega je sklenila, odvzeti sovražniku to pozicijo. Vse se je temeljito pripravilo, stališče, moč in vrsta utrdbe sovražnika natančno dognalo. Izbralo se je noč od 11. na 12. februarja, da se izvrši to akcijo. En oddelek pod poveljstvom hauptmana Kikal približal se je, zavil v snežne plašče, sovražni postojanki. Se niso Italijani približanje naših hrabrih vojakov opazili, ko je začel vihar in jih je uničil. Italijani so bili od sile napada tako preseščeni, da jih je prišla groza, ki se je spreminila v nujni, neredni beg, na katerem jih je naš ogenj hudo razmesaril. Čukla-postojanka je bila z malimi izgubami naša. 1 oficir, 81 alpincev, 4 strojne puške in mnogo drugega materijala tvorilo je naš plen. Trdovratni, strastni poskušaji, postojanko zopet nazaj pridobiti, prinesli so Italijanom le težke izgube, nam pa zopet mnogo vjetih in plena.



Posurovljenje naše mladine.

Ako se pregleda poročila izpred sodišč v dnevnikih, se mora človek naravnost prestrašiti, v koliko slučajev morajo policija in sodnije proti sedanjim mladini nastopati, ker ta mladina prav mnogokrat igra vlogo pri tatvinah, vlomih, ja celo pri roparskih umorih.

Te pojave stavi se navadno na račun pomanjkljive domače in šolske vzgoje; ne pomisli se pa, da vplivajo tu tudi drugi vzroki, ki delujejo nasproti vzgoji starišev in učiteljev. V prav mnogih slučajih se mora seveda vzgojo otrok v hiši starišev smatrati pomanjkljivo. Pridiguje se n. p. doma otrokom najlepše nauke, vzgaja se otroke navidezno tudi v najboljšem zmislu; zvečer pa nima ljuba mamica, ker je bil njen otrok tako priden, nič nujnejšega storiti, kakor da obišče z njim „kino“. In kaj vidi tam od nežne ljubezni starišev varovani, za mišljenje še nezreli otrok? Vojsko, prizore ljubosumja, roparske umore, vlome, zahrbtnosti, dvoboje, tatvine itd., nakratko povedano same take za otroško dušo škodljive stvari, katere male možgane ne morejo redno sprejeti, katere pa žal le premnogokrat kot stalne vtise obdrži. Ali se je potem čuditi, ako je pri takem otroku sprejemljivost za nauke šole omejena, ako nastopi pri drugače pridnem otroku divja naglost, dobiteti zamujeno, tako, da se vsi stvari kmalu podlaga za poznejšo nervoznost? Pri otroku pa se tudi lahko v „kino“ nabrani vtisi predelajo v strasti najhujše vrste, proti katerim stariši in učitelji, vključ vsem naukom, prošnjam in strogosti zaman učinkujejo, ker je ta strast že pregloboko v notranjosti vkoreninjena. Večinoma se take dobro mišljene vzgojevalne odredbe le zasmehuje in otroka se zopet za več stopinj odtegne od ljubečega srca starišev in od naukov šole.

Ako se k temu še pridružijo navadne prostosti, katere se naši mladini na nepremišljeni način dovoljuje, kakor n. p. prerano nesrečno kadenje cigaret, obiskavanje javnih zabavališč, gledališča, gostilne, dajanje alkoholičnih pijač, — potem pač ni čudno, ako se pojavlja resnično posurovljenje mladine. Pregledati se pa ne sme, da je poleg starišev tudi država pozabila prijeti pravilna sredstva, da se omeji to rano.

Nočemo reči, da se naj naši mladini obisk gledališča in „kina“ popolnoma zabrani; ali oba naj bi bila le izobrazovalna in zabavna vira; zato naj bi se določilo le gotove dni za obisk mladine, na katerih naj bi se nudilo podučne, zabavne, vedno pa mladini primerne snovi. Kadenje in obisk gostilne naj bi država mladini do gotove starosti prepovedala, istotako pobajkovanje v pozni večerni uri.

Potem bode našel polno vpoštevanje tudi izrek, katerega je napravil pred kratkim neki izborni poslanec: „Mi in z nami pač vsi za blagor svojih otrok skrbeti stariši, ja vsi državljani, katerim leži z bodočnostjo mladine tudi bodočnost Avstrije na srcu, zahtevamo hitro, izdatno in brezobzirno pomoč po vzorcu Nemčije proti nevarnosti, ki blagor naše domovine hujše ogroža, kakor vsi navali naših sovražnikov!“

Razno.

Novi generalobersti. Cesar imenoval je z lastnorodnimi pismi za generaloberste: generala infanterije grofa Becka, nadvojvodo Jožefa Ferdinanda, generala kavaljerije grofa Paara, generala infanterije pl. Bolfrasa, feldcajmojstra pl. Krobatina in generala infanterije pl. Köveša.

Zapuščena šolska občina. Na šoli Št. Vid pri Planini so tekem enega leta vse moške učne moči umrle. Dva mlada učitelja sta umrla vsled vojnih bolezni, župnik umrl je poleti lanskega leta in dne 26. pr. m. so nadučitelja pokopali.

Pomiloščenje. Cesar je 90 jetnikom ostanek njih kazni opustil. Od teh jih pade na moško jetnišnico v Mariboru 13, na moško jetnišnico v Gradcu 12, ostali pa na druge jetnišnice. To je eno navadnih pomiloščenj za jetnike, ki so se dobro vedli.

Ogrska državna zbornica je bila po daljšem zasedanju dne 28. februarja odgodena.

Mestna šparkasa v Mariboru darovala je 30.000 K v dobrodelne namene i. s.; društvu „Rdečega križa“ v Mariboru 5000 K, za napravo umetnih udov za vojne ranjence iz mariborskega okraja in mesta 5000 K, za podporo vojnih slepcev iz Štajerske 10.000 K, za podporo vdov in sirot po padlih vojaki in mariborskega mesta in okraja po 7000 K. Razven teh 30.000 K darovalo se je še nadaljnjih 10.000 K v dobrodelne in patrijične namene. Pač vzorno postopanje!

V 102. letu svoje starosti umrl je dne 22. p. m. v Brück a. d. M. g. Job Krawagna. Do zadnjega trenutka se je čutil duševno in telesno sveže. Pokojnik zapušča 10 otrok, od katerih je 5 sinov v vojni.

Mrtvi vojak. V Poluli pri Celju našli so v gozdu vojaka Johana Fraß mrtvega z razbito glavo. Divje živali so mrtvega začele. Sodi se, da je nesrečnež padel čez grič in se ubil.

Občinski predstojnik v Lipi pri Vrbi na Koroškem zaprt. „Freie Stimmen“ poročajo: Valentin Falle, občinski predstojnik v Lipi pri Vrbi bil je 16. p. m. po vojni žandarmeriji aretiran in stoji zaradi zločina po § 65 a k. p. pri c. in kr. vojni sodniji v Beljaku v preiskavi. Imenovani, ki je bil že septembra 1914 zaradi nekega Srbov ali Rusov prijaznega izraza aretiran, je dne 14. p. m. ob priliki svojega goda vse v Lipi pri kmetijskem delu rabljene ruske vojne vjetnike k pravcati slavnosti v svojo gostilno povabil in jih pogostil. Ko je vojaška straža teh vojnih vjetnikov prišla, da bi jih spravila v njih stanovanja, nastopil je Falle proti tej vojaški osebi.

Pri poštnemu uradu Trbiž 1 bila je s 21. februarjem poštna služba v polnem obsegu zopet sprejeta.

Čudni samomor. 79 let stari, pijači vdani vžitkar Johan Zach v Rožeku si je na čudni

način svoje življenje vzela. Na stropu nad svojo posteljo pritržil je železno rinko, na katero je privezal vrh. V to vrh je napravil zanjko, v katero je svojo glavo vtaknil. Tako je našel v svoji postelji smrt.

Zaplenjeno premoženje. Oblast je zaplenila vse premoženje sledečih, zaradi veleizdaje v preiskavi stoječih oseb, ki so seveda pravočasno čez mejo pobegnile: dr. Alojz Armlini, občinski zdravnik v Borgu; Peter Romani, trgovec in župan v Borgu; Celso Costa, učitelj; Albin Rella, notar v Trientu.

Razpuščena sokolska društva. V raznih nemških mestih so češki naseljenci tokom let ustanovili mnogo svojih sokolskih društev, tako zlasti v Berlinu, Dresdenu, v Hamburgu itd. Zdaj je nemška vlada vsa ta sokolska društva razpustila in prepovedala.

Kdo je revež? Neki lekarniški sodrnik v Brnu, oče treh otrok, imel je letnega zaslužka 2400 kron. Zbolel mu je otrok in oče ga je dal v bolnišnico. Moravski deželni odbor je nato zahteval, da naj plača bolniške stroške gornjeavstrijski deželni odbor, ker je dotični lekarnar na Zgornjo Avstrijsko pristojen. Ta pa zopet ni hotel plačati, češ, da naj moravski dež. odbor lekarniškega sodrnika rubi. Moravski deželni odbor ni hotel rubiti, češ, da je mož, ki ima družino in zasluži samo 2400 K na leto, revež, od katerega se plačanje bolniških stroškov ne more zahtevati. Stvar je prišla konečno pred državno sodišče in to je razsodilo, da je človek, ki ima družino in le 2400 K zaslužka, v resnici revež, ki ne more plačati bolniških stroškov. Zdaj mora torej zgornjoavstrijski deželni zbor plačati bolniške stroške in poleg tega tudi 200 kron sodnih stroškov.

Davek na vojne dobičke. So vpeljali na Nemškem. Komur je v času od začetka 1914 pa do konca 1. 1916 premoženje naraslo za več kot 3000 mark, ta mora plačati poseben davek v razmerju od 5 do 25 procentov. Ako je imel davku podvrženi tudi še večji dohodek, potem se vzame dvojno svoto od dorastka premoženja v visokosti tega večjega dohodka. Pri domačih družbah znaša davek od 10 do 30 procentov po visokosti doseženega čistega dobička. Davek za inozemske družbe pa znaša 10 do 45 procentov večjega dobička. Pač pametna uredba, ki bi jo bilo tudi za naše kraje priporočati. Zdelo bi itak večinoma le tiste, ki delajo v vojni gorostane, velikanske dobičke.

Vporaba vjetih Rusov za poljska dela. Vojno ministerstvo je izdalo nove odredbe glede vporabe ruskih vjetnikov za poljska dela, ki stopijo v veljavo s 1. marcem. Te odredbe so strankam na razpolago pri okrajnih glavarstvih. Ker te odredbe precej otežujejo vporabo vjetnikov v kmečkih gospodarstvih, je sklenil štajerski deželni odbor prositi vojno ministerstvo za spremembo in je poveril to akcijo deželnima odbornikom grofu Francu Attems in Hagenhofu.

Požig. V Cirkulanah pri Sv. Barbari v Halozah pogorelo je posestnici Antoniji Obrani iz Stoječic poslopje s prešo. Požar je zanehl 9 letni slabotni sin Mihec tamošnjega viničarja, ki je vzel užgalice in je v poslopju slamo zažgal.

Nezgod. Pri elektrarni v Faalu uslužbeni delavec Maks Stan z razstrelil je pred svojim stanovanjem patrono. Pri temu nepredvidnem delu je bil na levi roki težko ranjen.

Detomor. Iz Celja se poroča: Pri graščaku baronu Warsberg v Rietzdorfu a. d. P. uslužbena dekla Antonija Zagoričnik vrgla je svojega novorojenega otroka v živinskem hlevu z glavo proti zidu, tako, da je otroku črepijo razbila. Hotela je potem mrljica zagrebsti, ali pri temu so jo opazili in naznanili. Orožniki so nedolovsko mater okrožili sodnji oddali. Zagoričnik je bila že pred leti na več mesecev ječe obsojena, ker je svojega novorojenčka v celjski farani cerkvi na klop položila in izginila.

Zaplenjena premoženja. Sodbeni stol v Zagrebu je na predlog državnega pravdnštva odredil zaplenbo vsega premoženja enajstih oseb iz Semlina, ki so na sumu, da so storili zločin proti vojni sili države in zločin veleizdaje.

Oderuštvo z živili — izdajstvo domovine. Kralj sodišče v Chemnitzu na Saksonskem obsodilo je nekega oderuha z živili. Svoja razsodba je sodišče tako le vtemeljilo: — „Kdor se v vojnem času udeležuje oderuštva z živili, stori

izdajstvo na svojem lastnem narodu in na svoji domovini. Z nedopustnim draženjem za življenje potrebnih stvari se slabi telesna in zlasti duševna moč naroda. Vztrajanje v težkem boju spravlja oderuhtu z živili v nevarnost. S tem, da imajo žene in otroci vsled oderuštva z živili težave, se podkopava pogum in veselje za boj vojakom. Oderuhtu z živili podkopavajo temelje države, spravljajo notranji red v nevarnost, ogrožajo zdravje mladine, od katere je bodočnost odvisna. Kdor se udeležuje oderuštva z živili, je izdajalec domovine, ker iz nizkotne dobičakeljnosti zahrbitno napada svoj lastni narod.“ — Vtemeljevanje omenjene sodnje je prav lepo in prav resnično. Ali oderuhtu imajo svojo „moralo“ in se bodoje proketo malo brigali za take besede. Le ojastra kazen bi bila zanje priporočati!

Duhovniške spremembe. Kaplan Janez Žagar v Čadramu imenovan je za provizorja na Dobje. — Prestavljena sta kaplana Janez Razborknik iz Jarenine v Čadram in Andrej Klobasa iz Črešnjice v Jarenino.

Draginske podpore. Upravni svet c. kr. priv. južnih železnic je sklenil v svoji seji z dne 24. februarja, da podeli uslužbencem južne železnice draginske doklade za tekoče leto v približno taki izmeri, kakor jih je dovolila država svojim uslužbencem.

Za vojne invalide. Invalidi, ki so v vojski izgubili svoje zdrave ude in svoje premoženje in si sami ne morejo ničesar prislužiti, naj se obrnejo z dobro utemeljenimi prošnjami na družbo za podporo vojnih invalidov na Dunaju. Naslov: „Gesellschaft zur Fürsorge für Kriegsinvalide“ Dunaj, I. Augustengasse 2.

Za vdove in sirote padlih vojakov. Na Dunaju posluje posebna posredovalnica, ki daje brezplačno nasvete in pojasnila vdovam in sirotam padlih ali umrlih vojakov. Naslov: „Kuratorium der Berufsberatung der Kriegerwitwen“, Dunaj, IV. Groß Neugasse 8.

Prepovedane plesne veselice. Vaa okrajna glavarstva na Zgornjem Avstrijskem so naročila svojim županstvom, da je zdaj v vojnem času prepovedano prirejati plesne veselice. Za tozadevne prestopke je določena kot kazen denarna globa do 200 kron ali pa zapor do 20 dni. Glavarstva vtmeľujejo svoj sklep s tem, da bi bilo neokusno in bi neprijetno vplivalo, če bi se prirejale doma plesne veselice, dočim preliva na bojiščih na tisoče naših junakov svojo kri in jo žrtvuje cesarju ter domovini. Prav dobro bi bilo, ko bi se ta modra prepoved razširila po svej državi in tudi po naših krajih.

O morilecu Principu. Srbski morilec našega nadvojvode Franca Ferdinanda Princip je bil, kakor znano, obsojen na dosmrtno ječo, ker se zaradi svoje mladosti ni smel na smrt obsoditi. Zdaj se nahaja v jetnišnici v mestu Terezin na Češkem. Oboliel je na jetiki in pravijo, da jo bode kmalu izdelal. Morilec je zdaj zelo potr. Ko so mu povedali, da je moral srbski kralj Peter zapustiti svojo deželo in da je naša armada zasedla Srbijo, postal je Princip jako žalosten. Vedno bolj se zaveda mladi zapeljani morilec svojega zločina. Ko so mu še povedali, da je njegov tovariš Gabrinović umrl, ni mogel od potrnosti več govoriti. Produkt jugoslovanske hujskarije!

Našim vojakom, ki so v Italiji vjeti, se lahko denar pošilja „Deutsche Bank“ v Berlinu namreč sprejema denarne pošiljave namenjene našim vojakom v italijanskem vjetništvu. V ta namen se dobi brezplačno položnice (šeke), ki jih je izdala c. k. poštna hranilnica na Dunaju. Denarni znesek se mora glasiti v lirah. Na zadnji strani poštno položnico mora biti razloženo na pisano ime vojnega vjetnika in kraj, kjer se nahaja v vjetništvu. Tozadevne denarne pošiljave se lahko odda na vsakem avstrijskem poštnem uradu.

Obkradena je bila v Ptuj (pri hiši Sarnitzgasse št. 12) neka mlekarica; medtem ko je mleko iz steklenice izlivala, ji je neznani tat 3 litre mleka ukradel.

Znižane cene v štajerskih kopališčih. Deželni odbor štajerski je dovolil revnim osebam, ki bi se rade udarile v deželnih kopališčih v Rogški Slatini in v Tobelbadu, znatno znižane

cene. V Rogški Slatini bo sprejetih 100 in v Tobelbadu tudi 100 revnejših oseb. Tozadevne prošnje, opremljene z ubožnim spričevalom, z zdravniškim spričevalom in z domovnico, se morajo vložiti najpozneje do 15. marca t. l. na štajerski dež. odbor.

Dobički velikih bank na Ogrskem. V ogrskem državnem zboru so nastali zadnje tedne hudi prepiri zaradi postopanja velikih bank v Budimpešti. Ti prepiri so našli močni odmev v vseh slojih prebivalstva, kajti antipatija proti poslovanju teh bank je bila že preje velika in je med vojno hudo narasla. Te velike banke poskušajo namreč ves kapital, kar ga je na Ogrskem, združiti v svojih rokah in z njim delati take kupčije, ki navadno niso v korist narodnem gospodarstvu. Navadno pomagajo ustanoviti kako novo industrijsko podjetje, potem pa je „sanirajo“ tako, da ustanovitelj svoj lastni denar popolnoma izgubi in da preide celo podjetje v last banke. Tudi malim bankam posojajo velike svote, da jih te izposodijo naprej trgovcem, obrtnikom in uradnikom, potem pa lepega dne tako malo banko zadavijo in uničijo deležnike ter dolžnike. Najhujše nasprotje proti tem brezobzirnim velikim bankam pa je nastalo tokom te vojne. Vse banke so se vrgle na blagovno kupčijo. Ker so imele ogromno denarja, so lahko tudi nakupile ogromne množine vsakovrstnega blaga in dobile tako priliko, da so trgovce kakor konsumente skubile, kakor se jim je ljubilo. Kar se je zadnji čas govorilo v ogrskem državnem zboru o početju teh bank, to je bil le nekak uvod za veliki boj, ki se bo proti bankam po vojni vnel.

Znamenje časa. V dunajskih listih beremo: V Kremasu določena je najvišja cena za puter s 5 K. Neki uradnik okrajnega glavarstva peljal se je te dni na deželo in je poskusil, pri nekem posestniku ter velevozniku puter kupiti. Dobil je pa od posestnika sledeči odgovor: „Jaz imam pač dosti putra, pa ga ne morem prodati. Mora bi puter dajati po 5 kron; olje za mazanje svojih 40 vozov pa moram plačati z 9 kronami. Tako mi ne preostaja drugega, nego da mažem svoje vozove s putrom.“

Smrt irredentovca. Uradnik tržaškega magistrata dr. Mauro Nowak, znani irredentovec in laški hujskač, skočil je te dni iz vozečega se vlaka. Bil je težko ranjen in v ljubljansko bolnišnico prevožen. Tam je umrl. Mlčiča so prepeljali v Trst.

Za pomladno setev. Po naročilu c. kr. namestništva so okrajna glavarstva izdala na občine, šolska vodstva in orožnike obširna navodila za pomladno setev. Ministerstvo za deželno brambo bode tudi v kratkem izdalo obširna navodila glede vojaških dopustov za spomladanska dela na polju.

Odlikovanje od „Rdečega križa“. Čugafirer g. Julius Blas v c. in kr. rezervni bolnišnici št. 2 v Celovcu, rojeni spodnji štajerec iz Sv. Barbare v Haleczah, bil je od Njeg. c. in k. visokosti prevz. gosp. nadvojvode Franca Saluatorja milostno odlikovan s srebrno častno medaljo od „Rdečega križa“.

Vpoklic učiteljev pod orožje? Na Moravskem razglašajo: C. kr. okrajni šolski sveti so dobili obvestilo, da morajo oni učitelji-vojaki, ki so se nahajali zaradi poduka začasno na dopustu, v najkrajšem času pod orožje. (Vest še ni potrjena!)

Strah pred strahovi. V kuhinjo posestnice Marije Frank v Pogorjachu na Koroškem so tatovi vlomili in meso od dveh svinj v vrednosti 500 kron ukradli. Frank in njeni dve hčerki so slišali sumljive ropotanje; mislili so pa, da strši in so ostali raje v svojih posteljah, tako, da so tatovi nemoteno meso odnesli.

Požar. Iz Pörtlacha se poroča: Posestniku M. Portnig je pogorela koč z vsem pohištvom ter hlevsko poslopje. Gasilci so omejili razširjenje ognja.

Poštna tatvina. V Ptuj so aretirali in zaprli Karla Steger, pomožnega slugo, ki je bil od maja lanskega leta pri tukajšnjem poštnem uradu uslužben. Steger je na sumu, da je izvršil na pošti velike tatvine; kradel je poštna pakete skozi dalje časa. V njegovem stanovanju so našli pri hišni preiskavi blaga v vrednosti 528 K. Vse to blago je bilo brzkone na pošti ukradeno. Sodnija vodi preiskavo strogo naprej.

General Emmich pred nebeškimi durmi. „Jugend“ prinaša o pred kratkim umrlem nemškem vojskovodji generalu Emmichu sledečo šaljivko: General Emmich prišel je do nebeških vrat in je nakratko ter energično pozvonil. Ključ se je zavrtel, vrata so se odprla, ali namesto Petra stojita dva mala angeljčka pred Emmichom. Presenečen vpraša stari general, kako to, da Peter ni navzoč. Razvije se sledeči nebeški pogovor: Angelj: „Peter je kmalu po izbruhu vojne svoje nebeske ključke oddal in si poiskal prostor na fronti. Zdaj shranjuje ključke od Dardanel in sedi na Gallipoli.“ — Emmich: „Potem me natanite, prosim, pri ljubemu Bogu!“ — Angelj: „Obžalujem, ali ljubi Bog nahaja se že dolgo na zapadni fronti.“ — Emmich: „Ja, ako so vsi odsojtni, kdo pa izvršuje zdaj „kšefte“ v nebesih?“ — Angelj: „Ej, to gre prav lahko, „kšefte“ izvršujejo zdaj naši trije očeti Abraham, Izak in Jakob.“ — Emmich: „Čudno — ravno tako, kakor pri nas doma.“

Prodaja plemenskih volov omejena. Okrajno glavarstvo v Mariboru je odredilo, da se plemenski voli in voli za vožnjo ne smejo prodajati brez dovoljenja glavarstva. Ta odlok hče preprečiti razprodajo volov izven okraja.

Pasji kontumac in sicer poojstreni, se je proglasil za ptujski ter za mariborski okraj.

Dobički velikih bank. „Union“ banka je izkazala za lansko leto 7.300.000 kron čistega dobička. Ni dvoma, da se bodo tudi druge velike banke lahko pohvalile z velikanskimi dobički. Začetkom vojne so se vse banke bale, da jih zadenejo izgube, a izkazalo se je, da so se med vojno le utrdile. Zlasti so zaslužile pri kurzi inozemskih menic in pri tovarnah, ki delajo za armado. Lepe zaslužke so dosegle banke tudi s tem, da so znižale obrestno mero za vloge, ostale pa pri stari obrestni meri za posojila, dalje s tem, da so vojnim liferantom posojale velike svote in si poleg obrestovanja izgovorile tudi provizije in delež na dobičku. V letu 1914 so velike banke računale za izgubami, ki da jim jih prinese vojna in so zato uredile posebne rezerve za vojne izgube. Tako sta kreditni zavod in Anglobanka ustanovila rezervo po pet milijonov kron, Bankverein 8-7 milijonov, Länderbanka 8-5 milijona, Unionbanka 3-5 milijona, Verkehrsbanka 2-2 milijona, Merkur 2 milijona. Iz teh rezerv so bile pokrite vse izgube in ostale so še velikanske svote. Zdaj se vrši za kulisami velik boj. Eni bi radi, naj se preostanki vojnih rezerv izplačajo delničarjem, drugi se temu upirajo. Čuje se tudi, da vlada ne bo dovolila izplačanja delničarjem, dokler ni vojna končana, češ, da bodo vojni dobički bank jako važen del prihodnjega darika od vojnih dobičkov.

Na Španskem živi zdaj med vojno okoli 50.000 Nemcev. Angleško časopisje se že pritožuje, češ, da delajo ti Nemci protiangliško agitacijo med španskim prebivalstvom.

Sven Hedin, znameniti švedski pisatelj in prijatelj Nemčije ter Avstro-Ogrske, odpeljal se je čez Konstantinopol v Bagdad.

Samostani na Ruskem. V Rusiji imajo glasom zadnjega štetja 900 samostanov, v katerih lenuha 20.000 menihov in 50.000 nun.

Izkaz darov za novi podmorski čoln.

Za novi podmorski čoln („U“-Boot) so darovali:

Občina Breg 25 K, Maks Strasschill 15 K, Rudolf Warren Lippit 10 K, Maria Strasschill 5 K, Johann Wrebnig 5 K, Konrad Krieg 5 K, Karl Rengo 5 K, Maria Pogatschnig 5 K, Johann Lasbacher 5 K, Mitzi Leskoscch 5 K, Franz Brodnjak 5 K, Franz Sagadin 4 K, Fany Sima 4 K, Hans Strasschill 3 K, Louise Wollitsch 3 K, Maria Versič 3 K, Mitzi Iglitsch 2 K, Johann Heller 2 K, Martin Museg 2 K, Martin Klepp 2 K, Betty Sommer 2 K, Maria Hauswirth 2 K, Josef Sorko 2 K, Anton Arnsch 2 K, Oskar Moses 2 K, Miha Petrowitsch 2 K, Georg Siretz 2 K, Mitzi Krausz 1 K, Blaž Klaneček 1 K, Johann Friedler 1 K, Andrej Windisch 1 K, Hedwig Koß 1 K, Maria März 1 K, Anton Koß jun. 1 K, Franz Sorko 1 K,

Johann Grahl 1 K, Jakob Kodermann 1 K, Johann Podgoršek 1 K, Ignaz Windisch 1 K, Simon Koren 1 K, Jožef Novak 1 K, Neimenovana 60 vin. Skupaj 163 kron 60 vin.

Vzdrževalni doneski svojcev v vojaško službo poklicanih.

Glede tega vevlačnega vprašanja je izdalo c. kr. štajersko namestništvo v sledečem nakratko omenjena merodajna navodila:

1. V smislu določb § 5 zakona z dne 26. decembra 1912, drž. zak. št. 237, mora se v prvem odstavku tega zakona označenim svojcem (soprogi in zakonskim naslednikom ali dejanski službi poklicanih), ako so dani drugi postavni pogoji državnega vzdrževalnega prispevka vedno v polnem postavnem obsegu izmeriti, in se smejo le v toliko prikrajsati, v kolikor vsota svojcem pripoznanih vzdrževalnih doneskov (vzdrževalnih pristojbin in najemnine) ne presega povprečno dnevni zaslužek vpoklicanca.

Pri presoji tega dnevnega zaslužka morajo se tudi primerno razmotrivati sedajne mezdne in zaslužne razmere v poklicu vpoklicanca.

Na tak način naj se zlasti postopa tudi v slučajih, v katerih vsled nove izmere vzdrževalnega doneska, na primer radi prilike otroka, ki se je rodil v dobi dejanske službe, vsota vzdrževalnih doneskov, katero se naj izmeri za svojce, prekorači svojetasno izračunjeni dnevni zaslužek vpoklicanca.

2. Soprogi vpoklicanca mora se nakloniti, ako so dani drugi postavni pogoji državnih vzdrževalnih doneskov, samoumerno v polni postavnosti izmeriti, tudi takrat, ako se ista peča s postranskim zaslužkom, kateri znači le zboljšanje vzdrževanja, nikakor pa ne nadomestek delavskega dohodka vpoklicanega; to se mora smatrati kot dano, ako postranski zaslužek ne presega vzdrževalni donesek pripadajoči soprogi, ako je ista sama; ako ima deco s pravico do tirjanja sploh, more postranski zaslužek soproge presegati eninpolkratni znesek vzdrževalnega doneska, kateri nji sami pristoji in, ako se gre za najmanj treh otrok v starosti pod osem let, dvakratno tega vzdrževalnega doneska, ne da bi to povzročilo ustaveitev vzdrževalnega doneska.

3. Vzdrževalni doneski obstoji v vzdrževalni pristojbini, in če je dotičnik nakazan na najemnino, v najemniškem prispevku v znesku polovice vzdrževalnega doneska.

Za priznanje, oziroma odrekanje zadnjega zneska je toraj merodajno dejstvo, ako je upravičeni svojec dejansko nakazan na najemnino.

Ako je toraj upravičeni svojec, n. pr. otrok vpoklicanega delavca, glede svojega bivanja nakazan na najemnino in ako se je najemnina do sedaj bistveno plačala iz delavskega dohodka vpoklicanega očeta, mora se istemu, ne glede na to, ako njegova mati dobiva vzdrževalni donesek, dovoliti najemniški prispevek.

4. Ako so dani drugi postavni pogoji, morajo se smatrati tudi nezakonski otroci soproge vpoklicanega, katere je ista v zakon seboj vzela, kot upravičeni svojci, in ravno tako je z njimi ravnati, ako je vpoklicanec iste dejansko vzdrževal in ako ni drugega k vzdrževanju zavezanega svojca istih, ali ako se ne more siliti k izpolnitvi svoje dolžnosti.

5. Tudi rejenci in rejniki morajo se pod pogojem, da so prevzeli reje že pred splošno mobilizacijo in ako so dani drugi postavni pogoji, smatrati kot upravičeni svojci in tako z njimi ravnati, če je vpoklicanec dejansko vzdrževal in če se za rejo ne plača primerno od druge strani.

V tem in v predstojećem odstavku navedenim vrstam svojcev morajo se nakazati vzdrževalni doneski, ako se pripoznajo, še le od dneva izdaja tega razpisa.

6. Glede pravice do tirjanja posinovitvenec in posinovitov, kakor tudi soproge, katere so stopile v zakon šele v dobi vojaške službe, moža pokazuje se na nedavno izdane normalne razpise z dne 24. decembra 1915, oddelek XVII, št. 25.391 in z dne 29. decembra 1915, oddelek XII, št. 25.460 t. n. priobčitev z dne 8. prosinca 1916, št. 7²³ Mob.

7. Opominja se ponovno vzdrževalne okrajne komisije, da pristoji tudi otrokom k dejanski vojaški službi poklicanih, kateri so se rodili še le po dnevu, v katerem je vojaški zavezanec svoje bivališče opustil, ali je bil zadržan pri danih drugih postavnih pogojih, samoumerno vendar še le od dneva rojstva naprej, pravica do državnega vzdrževalnega doneska.

8. Ker se razmere, katere tvorijo podlago razsodbe vzdrževalnih komisij v teku vojne lahko premenijo in se vsled tega spremenitev razsodbe pokaže kot nujno zavezuje ministerstvo za deželno brambo vzdrževalne komisije ponovno k dolžnosti, da vsled utemeljenih opominov ali pritožb strank svoje razsodbe vedno, in ako treba na podlagi ponovnih poizvedb presoja in v danem slučaju v lastnem delokrogu spreminjajo. Tudi v slučaju opetovanega odvrčanja mora se stranki vedno izdati primerno utemeljeni odlok. Pri tem morejo komisije si izvestne biti, da je sicer sklep vzdrževalne komisije končnoveljavni, da pa ni strankam zabranjeno, pritožiti se zoper razsodbo vzdrževalnih komisij pri sodnijskih oblastih javnega pravosodja.

Ako se vložijo pri vzdrževalnih komisijah opomini ali pritožbe ni samoumerno treba predložiti spise ministerstvu za deželno brambo.

Slednjič zaukazuje se ponovno vzdrževalnim okrajnim komisijam nujna rešitev vzdrževalnih zadev v vseh stopnjah rešitve, pri čem se tudi priporoča, da se, opazujoč popolnoma postavne določbe in varujoč koristi državne blagajne, pazijo primerno na odločne razmere v smislu človekoljubnega namena postave.

Gospodarske.

Več kolnetega fižola. Kolni fižol je nasproti nizkemu fižolu mnogo donosnejši in bi se ga naj ravno letos sadilo v večji meri, kakor se je to zgodilo lani. Potrebne kole bi se naj preskrbelo in naročilo že sedaj po zimi, da bi bili ob času setve v sredi maja pri rokah. Kdor ima kole na izbiro, naj ne jemlje prekratkih kolov, ker se more pri kolnem fižolu pričakovati največ doneska le tedaj, če se morejo stebela dovolj visoko povspeti. Koli se naj postavijo v razdalji 40 do 50 centimetrov in za vsak kol se računani 6 do 8 zrn. Več kakor 10 zrn bi se na en kol naj nikdar nasadilo. To bi bilo sedaj v vojnem času pogrešno zapravljjanje semenskega blaga in bi zmanjšalo donesek. Za dvovrstno gredo se računni približno 200 gramov semena. Potrebno seme naj ima vsakdo pripravljeno, morebitni večji preostanek se ponudi pristojnemu komisijonarju vojnoprometnega žitnega zavoda na prodaj. Na noben način se naj črez lastno potrebo preostali semenski kolni fižol ne povzije ali pokrmi, ker letos je semena drugih vrst zelenjave bistveno manj ali ga deloma sploh ni dobiti, tako, da bomo veseli, če nam ta primanjkljaj nadomesti pridelek kolnega fižola. I. d. r. bi imel manjše množine kolnega fižola, ki bi jih ne porabil za seme, bi storil najbolje, ako bi jih zamenjal kakemu sosedu ali drugemu vrtnemu posestniku za jedilni fižol. Gnojenje z lesnim pepelom je za fižol zelo hvaležno in bi se ga zaradi tega že naj zdaj nabiralo in shranjevalo, da bi bil ob času setve pri rokah. Pa tudi lahko gnojenje s hlevnim gnojem prenese fižol jako dobro in ga povrne z obilnejšim in bolj razvitim stročjem.

Gnojenje krompirja. Krompir potrebuje za svoj popolni razvoj precejšnje množino dušika in rudniških redilnih snovi, katere morajo biti v zemlji v nepreteklo razkrojilni obliki, ker ta rastlina ne dobi lahko potrebnih redilnih snovi iz sestavin, ki se ne dajo razkrojiti. Najbolje raste krompir v tleh, v katerih je stara gnojna moč. Ako te ni, naj se da gnoj vedno v kolikor mogoče lahko vsprejemljivi obliki. Za srednjo, nepreteklo zemljo je pripraven dobro sprnel govej gnoj, ta se razkroji polagoma in da rastlinam v celi dobi njihovega razvoja potrebnih redilnih snovi. Najbolje je, ako se gnoj izvaža, raztrosi in podorje že v jeseni in tekom zime. V težki zemlji se priporoča vporabljanje kolikor mogoče slamnati gnoj, če je na razpolago. Razen dobrega hlevnega gnoja je tudi treba pridati nekoliko umetnega gnoja, če se hoče doseči velike doneske. Poleg hlevnega gnoja se dené še 300—400 kilogramov superfosfata in 200 kil 40 odstotkov kalijeve soli na 1 hektar. Če bi gnojenje s hlevnim gnojem bilo preslabo, tedaj vpliva jako ugodno na razvoj podzemljice, ako se prida imenovanim gnojilom 150 kil žveplenokislega amonijaka na 1 hektar. Ako je gnojnica na razpolago, bi se naj v zgodnji spomladni izdatno porabljala za krompir. Zapomniti si je treba: Veliki donesek krompirja je doseči samo pri močnem gnojenju. Najbolja krompirjeva zemlja je lahka živa ilovica, vse redilne snovi, ki pridejo v njo, najbolje delujejo. Tudi v letu 1916 mora vsak poljedelec in vrtni posestnik nasaditi obilo krompirja in skušati dobiti iz svoje krompirjeve njive kar mogoče največjih doneskov, ker z nobeno drugo rastlino si ne moremo priskrbeti nadomestila za drago in včasih samo v majhni meri razpoloženo krušno žito in pomnožiti zalog moke. Razentega je pridelovanje krompirja eden najdonosnejših in najboljših izvršljivih nasadov, zato je bi se pozivu k večjemu pridelovanju krompirja pač lahko odzvalo.

Oton Bräders, strokovni učitelj in vodja poizvedovalnega mesta za nasad zelenjave in krompirja pri c. kr. namestništvu.